

Холм Селижаровского Тверской
Королёва Александра Ильин., 1921, мать из Выжелятнково, живет в
Дубровках
Зап. 5.12.99 М.Г. Шрагер.
Кассета Р-дбр.77
Роспись А.И.Рыко

сторона А

ПРО ЛЁН

[...] dá, nu òt l'ón, é-e-e, l'nòs'ém'ъ s'éjut v'asnój, v'zajd'ót, prěpátuvějut étet l'ón, štóbъ sěrn'akám n'i zěrastát, t'ap'ér sazr'ét l'ón, zac'v'ót, sazr'ét, javó t'ar'ěb'ut rukám'i, is traví-tъ vyb'iráiž byvátъ pъ annój il'n'ink'i, étet, fs'é javó f snapí p'ir'av'ázьis, patóm f kěnusá sastáv'is, matót'is, kkatác'ivčis kčtatúškčj, pòs'l'i kčtatúšk'i .. javó razvóz'is pъ tугám, skòšъnyi, rəs't'itáiš .. v l'éntu. Smótr'is za ji, s't'ir'ázòš javó ism.. smótr'is, šóbъ n'i p'ir'l'azátъsы, i n'il'azátъj-tъ n'i pad'n'ád' bъ. Vót javó pad'n'im'is, p'ir'av'ázьis f puk'i, p'ir'avóz'is ěs'l'i xaròšъl pagódъ, a tó dážъ .. i zěrazdáis, tək i.. gd'é papátъ súšьis kuť zabórъ dъ fs'ó stáv'is pr'ivóz'iz damój. I vót javó fs'ó .. tr'asúdъ dъ vъ.. ěc s'n'égъ, da súšut, da v bán'i vьisušut, da m'átk'i býl'i, ruč'nyi. I vòt étčj m'átkčj mnút l'ón, patóm javó samnúť, atr'ěpl'ut, pětóm č'ěšut, nъ annú č'asátku vьič'isut, patóm nъ.. š's'ótkčm'i č'ěšut, tagdá uš pr'ás' stán'is. N'i s'id'él'i báby-tъ, g'tázy-tъ n'i vьigal'ál'i nъ t'il'av'iz'ir, tagdá xat'á i n'é býtъ t'il'av'iz'irčf, n'ěkčgdъ býtъ .. jim s'id'ét' bal'ásы rězvad'it', a v r'át rabótčt'. Dážы já póm'n'u kák mát', býl'i mál'in'k'ii r'ib'at'is'k'i, býtá n'i kr.. n'i kravátčъ, a zьpku v'ěščl'i i kač'ál'i, r'ab'ónčk mál'in'k'ij, d'én'-tъ mál'in'kčj, užě nádъ pr'ás', a pr'ás'-tъ .. d'n'óm ubórkčъ, skót, n'ěkčgdъ na pr'átku s'ěz' za v'ěz' d'én'.

ПРЯДЕНИЕ ЛЬНА И ТКАНЬЕ

Ot aná agón' zěžygáit, pr'átku pat.. s-s.. pat.. sad'icъ na pr'átku, i r'ab'ónkč kač'ái nagój zъ v'ar'óvč'ku, v'ar'óvč'ku vtóžьit i vót i s'id'it i vót, i uzьbьuvěit, ón zakr'axt'it, "nu č'avó zěkr'axt'ěť?" - sòsku s kášej z'd'ěťčit jamú, f tr'ápku zěv'ar'n'ót kášu, ón sas'ót, ap'át' kr'axt'i, "nu štó mókrьj" - n'é? suxój, "nu č'vó kra'xt'is? l'azьb, n'ěkčgdъ s tabój kьvьir'ácъ", i vòt pr'ad'ót, jěj nádъ tr'i narúš'n'ikč napr'ás'. Etyx, l'nú. — Что значит нарушник? — Так'ii, nú, v'ir'tanóm pr'ál'i, tak'ii, nъ v'ir't'anó namátuvějut, a patóm jix smátuvějut nu, na tál'k'i, dъ na vjúšk'i matájut. vòt étъ vòt nádъ napr'ás', nádъ smatát' na vjúšk'i étu pr'ážu, s vjúškčf nádъ zьsnavát', t'ap'ér' ašpár'it' éty krósны, s'n'imuš, i s'n'át' ješ's'é nádъ sum'ěfšы, a n'i sum'ěfšы zapútčis jix krósны. Ot, f kól'cy zěb'ar'óš, patóm jix ašpár'ut, prěpčaskáiš ѳ.. na prútku s'jéz'd'is, nъ prudáx, vьisušьis, rěztr'as'óš éty krósны ws'é, pětóm stán pr'itós's'is - [что такое кросны?] - nu òt étъ krósны i nъžьváicъ, xóťst tkál'i. Znác'it, tagdá spravl'ájut jix, navjút na stán, sa stánъ nъ étъ.. fs'ó správ'ut, v b'órd.. v n'ity v'm'atájut, v b'órdъ v'm'atájut — [что такое бёрда?] — nu b'órdъ anó i nъžьváicъ takójč, nu anó pětьkáiť éty, xóťst tъ d'ěťčit, étъ móžъ pr'in'és'-tъ t'ap'ér' pózъč, t'ómъč. Ták, náč'it. T'ap'ér' včt jajé s'id'át ѱ tkút, éty krasón.. krósны. On u ma'n'é pět'v'ik'i u samój nátkčъ, is's'é tàm krásны pětav'ik'i nóvьi l'azát. Vót. I nádъ sp'rás' i satkát', i napr'ás', rán'šы prastьn'ěj-tъ n'é býtъ, matrásы tól'kъ šьl'i, n'i matrásčm, a pas't'él'im zval'i jix. Etyť, satkút, i sašjút éty, p'át' pětav'inčk, xatstьi vòt, va fs'ú kravát', i nčb'ivájuc satómčj, n'é próstьn'ij n'é býtъ, na étyť pas't'él'n'ič'ik ѱ tьžьb's's'i i s'p'is — /.../ — Dá, d'ar'úgčm kьrvál'is'č, d'ar'úg'i kák nъžьvá'is'č, vòt tak'.. n'i tak'ii kák òt maí pětav'ik'i l'azát, a rán'šы.. patúč'šъl katóryi tám,

s'iccu-tz n'é bytz, tč'ivnójo fs'ó nas'il'i, vòt ыз étaj tóci satk'ós. Gd'é pčzdarav'éj nádz nž zaplátku pčlatát', ftarvii vvir'izyš, a tám švbi, dz abrup'k'i, vòt étz smatájut nž kčtup'k'i, nu ót, astán'icž tám état, usnof-tz, tótstajz, nž m'ašk'i tkút, òt, étz kagdá nž c'asátku č'ésyš òt p'érvnл étz nžzvavácž izgr'éby, š's'ósk'i, i ót jix patóts's'i p'radút, f šyrs't'anúu n'itku, vót éty asnujót, par't'ánk'i r'éžut, étz v látpt'i š nas'il'i, č'ún'i nas'il'i, abuvál'is'-tz, v vál'inkžx n'i xad'il'i káždyj d'én', étz nž b'as'édu xad'il'i v vál'inkžx.

ПРО БЕСЕДУ И ПРОЧУЮ СТАРУЮ ЖИЗНЬ

Какую беседу? — Nu nž b'as'édu, vòc szb'irál'is'ž, t'ap'érvòd d'éf'k'i szb'irájucz nž b'as'édu s'id'ét'. Vòc s'avón'n'i majá č'ir'adá, vót .. já užé ub'irájú stót tám, lát'f'k'i stávl'u .. v ызbvbi, stót v zád zčt'é.. t'agájú, látpru pav'éšu, i pr'išl'i majú č'ir'adú s'id'ét'. Któ kružavá v'ážyt, fs'á d'ar'évn'ž, d'évžk-tz mnógž bytz v d'ar'évn'i, któ kružavá v'ážy, któ v'ar'išk'i v'ážy, któ vyšyváit, katórvii pčlat'éncy vvyvavál'i. Rán'sy š pr'idánл gatóv'il'i, n'e ták kák t'ap'érvyžód'ut, u jój n'étu rubáx'i-pr'imyváx'i id'ód zá muš, nždór'ut. A tagdá svajó fs'ó nádz bytz n'és'. Vòt v'is'étz u s'v'akróv'i pčlat'éncž, a .. mčžtd.. n'av'éstz pav'es', snaxá pčlat'én'č'ikž tvž.. sny.. a s'v'akróf svajó n'i pav'es'i[] drugájž pčlat'éncž, i fs'ó. A múžz-tz, srázu skážut, vžt t'è datá svbnž, tvj javó samá ad'én'. Etž, nu tám .. šó práz'n'išnл jés' étz n'i b'ar'ócčž, a kal'sóny srázu daváj jamú i, étyvž, i rubáxu, i part'ánk'i ná nžg'i, fs'ó daváj. Šó .. rás t'ab'é už datá svbnž, tvj datžná javó žb'as'p'éč'it'. Vót kág bytz rán'sy, i žvbl'i i fs'ó d'étčl'i. I n'ékžgdž .. t'ap'érv mčad'éncž .. i t'ut'úkžjut v t'uxt'úxut, vòt v byl'i r'ib'at'išk'i, já sámž stáršž u má't'ir', já š pómn'u fs'ó. Vòt ón .. pčáč'et, javó p nádz pčd'aržád' bž, dz pčt'ut'úkčt', a n'ékžgdž, nádž p'rás', s'id'it vót .. v'ir't'anó žpuskáit, pr'ad'ót. Vòt n'ékžgdž s'id'ét', r'ibž [??] ržs'.. raz'v'éšyvčt', s étym s' r'ab'ónkžm. "Nu n'a pčáč', n'a pčáč'" a samá znáit kač'áit javó, pžšyrc'éj nač'nó kač'át', l'úl'ku tž v'éščl'i, f pčtatóg vb'ivál'i takó kal'c'ó, patóm, v n'ékžtžrvyž pružvbyny byl'i, a n'ékžtžrvy pr'ivaz'il'i iz l'éšž .. takúju .. žér'z'd'inu, i fs'avnyvčl'i, n'ékžtžrvy .. tak'i tónk'ii zčipk'ii zčibžjut xžrašó, a n'ékžtžrvy i .. tótstžju pastáv'ut, aná i pčl'óxž kač'áicčž. Vót v kač'ájut r'ib'at'išek. Ó t'ap'érv žvys'-tž zčtatájž, zčtatájž, étz .. tól'kž t'ap'érv tódyr'i ... mčy, tódyr'i. N'ic'avó n'a dčžžut, t'ap'érv [...]

ПРОДОЛЖЕНИЕ СПРОСА ПРО РОДСТВЕННИКОВ

[хозяин семьи] — haz'áin s'amji s'v'ókžr .. rán'sy byt, nú. — правдитель есть такое слово? — pravd'it'il'? pravd'it'il'.. n'ét, u nás nžzvavácž haz'áin étz .. haz'áin dómž, òc s'v'ókžr stáršy, a byváit i svnavjá stáršy .. upravl'ájus's'ij — а мужа не называли хозяином? — i múžž haz'áinžm zavút — /.../ — nu byváit étž šútkž, gžspad'in, b'ar'in — а домовник? — étž datóvn'ik n'ét.. — хозяйка? — haz'ájžž vót, já xat'á — [кто такой латочник?] — tátáit naérnž tr.. ét'i, zapláty fs'ó tátáit — говорят так у вас? — gžvar'át /.../ któ látžšn'icej zav'ó, któ zaplátč'icej zav'ót — а домашка говорят? — a damáškž étž damá.. nž damáx'i xód'ut — что это такое? — nu já ujažžájú, i prašú vás túd dómž byt', i já i gžvar'ú: «U m'à damáxž tám astávl'inž», vòt kák

ПОВЕСТЬ О БОЛЬШОЙ СЕМЬЕ И О TEMPORA O MORES

— а как большая семья? ... челядь говорят? — n'a znájú, já tak'ix n'a stčyšžž. Nu byl'i rán'sy s'émj i bal'svbi, pž č'atviri svbnž i fs'é žanátvy z' d'at'm'i, vòt tak'ii s'émj byl'i. Fs'é vm'és't'i žvbl'i. Znáč'it, ták já stčyxátž, u m'an'é kan'éšnž n'é bytz takój istórvii, vòt, u m'an'é tám dvójž, u t'ab'è trójž tám móžž byt' ix č'itav'ék .. vós'im vli d'és'it' étvyž r'ab'át. Vòc snáč'átž, nu a s'v.. s'v'akróvuškž étž užé aná p'éč'ku tópt'it. Tág d'étčl'i, znáč'it, s'v'akróf ..

p'éč'ku tópi[] tàm, a k s'v'akróv'i .. tám snaxá tóžt, takájž s'amjiš's'ž, gd'é š nęgatóv'it' nž takúju s'amjú, móžž d'és'it' p'atnáczt' č'it'.., dž p'atnáczt'i č'itav'ég býl'i r'ib'at'íšyik f s'amjí, znáč'it, nu ót aná tám pžmagái, i pžmagáit, adná snaxá xód'i zž skatóm, jėj užé, aná i znái zž skatóm xad'it', ftarájž tút užé .. mát'ir'i pžmagái, s'v'akróv'i, nu a tr'ét'žž tám štó, móžž vódu nós'it, štó, il'i p'rad'ót s'id'it, tám ržspr'id'al'ónž u rad'it'il'ij. Nu vót, ták str'ápřl'i. T'ap'ér' zgatóv'il'i an'é záftržk, snač'átž sažájut, és'l'i ránž n'i uxód'ut stáršyji, d'at'éj sažájut, d'at'éj nakór'm'ut, patóm sám'i sad'áccž kúšžt'. Fs'é. I .. vót takájž istór'ijž býlá. P'érvžž d'at'éj nakór'm'ut, patóm sám'i sad'áccž tudbí, i snóx'i, i .. mužjá, i s'v'akróf y s'v'ókžr sad'áccž za étžc štót. Vòd bal'sbíi s'émjji býl'i. — Невеста уходила к мужу жить? — dá, dá v javó s'amjé és'l'i .. a étž v dóm katóryi vyxód'ut, ón p'rixód'it k s.. k n'av'és't'i. A tó fs'é.. fs'ó vr'em'ž, dážy pž č'týr'i sýnž u vót raskázyv.. Zánžv'isy v'éšžl'i, éty, štóry v'éšžl'i kruk kravát'i, pžtamú štò .. fs'é mžtadbíi tám tr'i-č'atyir'i kravát'i v dóm'i staít, i fs'é zav'é.. abv'éšžnyy krugóm. D'v'é pžlav'ink'i šyítžs'ž, adná pžlav'inkž mžt'ir'iatž d'v'é pžžlav'ink'i ššyvál'i, a tr'i.. a ftarájž tr'i pžlav'ink'i ššyvál'i, vót anyí vót ták vót r.. jix rastátžkžvřl'i, vót, adnú s'udbí, i vót anyí tažáccž spát' i zánžv'isy éty zav'éšžyvřl'i. Nu štó bž .. nu fs'é s.. v annój s'amjí, takájž s'amjá, v annóm dóm'i, i šó bž étž ták v atkrvítžju, étž t'ap'ér' v atkrvítžju s'p'át. Tú t'ap'ér' .. kák skót. B'izž fs'ákžvž. A rán'sy fs'ó-tžk'i s't'as'n'al'is'ž. žóny e.. smóx'i s't'as'nál'is'ž, s'v'akróf sa s'v'ókřem, i .. n'i džpuskál'i dž tavó. A étž, t'ap'ér'-tž, n'é, t'ap'ér'išn'žl žbís' xudájž. N'i pžč'itájuc stžr'ikóf, n'ič'avó anyí n'i bajáccž, n'i Bóžž, n'i práž'n'ikž n'a znájut, anyí i na práž'n'ik y f práž'n'ik. Nu òt, já zam'éitž, pa práž'n'ikžm s't'irájud b'el'jó, pž práž'n'ikžm e-e .. fs'ó d'éžžjut n'a tó štò patóžyvž. A v búd'in'! V búd'in d'én'! Kág žž n'a stýidnž! Pajdúd battáccy, kžtakól'it' jizykóm, kžtakótžk, kák kžtakótžm bjút jizykóm, cétyj d'én', anyí v búd'in' by vís't'irřl'i, a vžskr'as'ényž p pžs'id'él'i. — Ну а что делать в праздник? — Nu štó šž? Nu tám ab'ét p'rigatóv'it' tánžž, nu štó žž.. v gr'az'í kžvyr'áccž n'a nádž, s't'irát', pały mýt', étž .. v vžskr'as'ényž n'el'z'á. Vžskr'as'ényž práž'n'ig bal'sój, vót kák fč'arás', Str'ét'in'žž býłž. Nu it'. A kák práž'n'ik, ták náz ból'sy ž d'én'.. Etž n'ač'ístžl s'itž pžttátžkžvři nášyvž duraká. I vòd zam'éit', v m'à Ván'ž, òc sas'étkž aná t'ap'ér' pakójn'icž, òt r'ádžm .. žyłá Klávďž, výmžiccž v bán'i .. f subótu, v vžskr'as'ényž, il'i tám xčd' dvá l' práž'n'ikž, v vžskr'as'ényji kakój-n'it' práž'n'ik patxód'i, pžgl'ad'íš, aná s't'iráit. A mój mužyík, žt' .. ón tóžž pakójnyj, aná pakójnyžž, já n'a vrú: «O, dóbryi l'úd'i, pžgl'ad'i, s't'irájut, a tvi štó s'id'íšž?». Já gr'ù «dá, já s'avón'n'i pajdú s't'irát', a záftrž pajdú na póč'tu spl'ótk'i spl'atát'». A aná na póč'ty žývnyž žyłá étž Klávďž. Já gžvar'ú: «A já i f pžn'id'él'n'ik vís't'iržu, gr'ážnyj n'a xód'íšž? n'a xód'íš, nu i .. matč'i. Kagdá já znáju tagdá já i búdu s't'irát', nò pž vžskr'as'ényžm s't'irát' n'e búdu!». Už és'l'i móžž býit' kakúu-n'ibžt', òt takúju vís't'iržju .. v'éš's', katóřžju òt n'ikák, il'i pžtatók .. byváit .. s'il'nž.. A já iš's'ó t'ap'ér' vót štó našú, vót, zžtažbí, š's'ás já.. [...]

ПРО СВОЮ СЕМЬЮ

[...] mát' majá radnážž, s Vyžl'át'n'ikžvž, a Ván'ž nž.. z Dóru — a otec vaš? — at'éc s Xółmu býł — и вы тоже? — dá, já tám rad'íšy f Xatmú býlá. At'éc mój inval'id býł — а вы в Холму так и жили вся семья? — fs'á s'amjá — бабушки, дедушки — dá, tám /.../ n'ét, mý ražd'é.. uró.. urážžó.. — коренные — kčr'annyi xžtmafcy býl'i. U d'édušk'i u Gr'igór'žž, u d'édušk'i K'ir'ity, u prad'édušk'i K'ir'ity býł sýn, Gr'igór'ij a'dín, a patóm býl'i dóč'k'i, nu vót. Etžd d'éduškž žan'ity .. is' S'al'íš's'ž d'éduškž Gr'igór'ij p'rivós s'ab'é Annu Art'émjivnu. Annž Art'émjivnyž, d'éduškž býł y kuz'n'éc y axót'n'ig zajádły, ón xad'it y pžstud'itž, u javó býłž vžspal'ényžž, ón úm'ir mžtádój.

I ón bít sóps't'v'in'n'ik. D'ét K'ir'ítz bagátij bít, i d'éduškz Gr'igór'ij bít bagátij, náč'it, a patóm .. étzt, d'éduškz úm'ir, u d'édušk'i dážz .. s'amjá bal'sájz bítz, synav'éj mnógz, d'v'é dóč'ir'i, a šés' synóf aj skól'kz? š's'ás, d'ád'z tár'z, d'ád'z P'ét'z, d'ád'z Vás'z, páp'z, kr'ósnyj d'ád'z Ván'z, i d'v'é dóč'ir'i bítz. Adná dóč', òt já t'è ikónu pakázvuzt, étz ikónz bítá kúpl'inz accóm, d'édušk'i Gr'igór'ij, zddavát zámuš stá.. dóč', stárszΛ, młátzΛ dóm iš's'é n'a všíšfšy, a at'éc.. a kr'ósnyj kup'ít d'ašónzju ikónu, bzγstavl'át', a ón .. gvar'it: «Púz' d'v'é s'v'atýj Bóžjix mát'ir'i, Dáš'k'i majéj». Dár'jij zval'i dóč'ku, aná gót ы'li.. nzénz gódz dvá il'i tr'i pžžbítá zamužym, u jéj bít r'ab'ónz. P'érvz znát' r'ab'ónz úm'ir, il'i pós'l'i r'ab'ónz, vóps's'im múš úm'ir i r'ab'ónz úm'ir, a aná ujéxztz f P'ít'ir. V rabótn'.. nu kák tám, aná u kakóvz-tz u fabr'ikántz, il'i u kakóvz-tz bagátvuz žytá, i aná žytá dz r'ival'úcyi fs'ó vòt, f P'ít'ir'i, f P'ít'arbug'i. T'ep'é'r', é-e tól'kz ujéxzl'i f F'il'án'd'iju na dáč'u an'é, i gran'ícu pastáv'il'i. Móžz bít' dážy f Fil'án'd'ii jés' rócstv'in'ik'i. Nu t'ap'é'r.. nás-tz n'amnógz astátz' užé vnúkf-tz, d'édzvz.. d'édz Gr'igór'jz, brátz-tz javó, jajó, nu accá javónzvz, móžz bít' tág žz dvajúrnnij któ-n'ibz' jéz' žyvúi, móžz bít' aná i všíštz zamuš tám f F'il'án'd'ii. P'érvz, pa p'érvz's't'i bít'l'i p'is'my, étz .. attúdz is' F'il'án'd'ii, étz gvar'il'i p'é.. rad'ít'il'i, a patóm ы p'is'my n'a stál'i it'ít' at' t'ótk'i Dáš'k'i. A ftaráz dóč'kz bítá Má.. Már'jij zval'i, nu rán'sy č'ún'i nas'il'i, s'amjá-tz bl'sy..šúš's'íl bítá, pajéxztz na prútku b'al'jó.

СТИРКА БЕЛЬЯ

A kág b'al'jó-tz s't'irál'i? B'al'jó-tz zal'il'i, vòt p'éč'ku, zatú vygr'abál'i, t'ap'é'r' étu zatú razvód'ut, i vót étz pžtatnó kupájut, v étu v zatú, i v garšók, i f p'éč'ku, tám aná pžstait, a patóm, vòt t'ap'é'r' užé zžm'arzájut pžtubá, f prudáx, tám u nás prútk'i bal'sy bít'l'i, prudý. I vót v étzt.. na sánk'i ktadút ы pajéxzt étz b'al'jó pžtaskát', tám tak'ii stúpk'i d'étzl'i, izz l'dá, pžrubájut, nu raból'sy kák vót étz váz, nu kák č'áškz, pžrubájut takúju jámku, i łapatk'i jés', v'ósty tak'ii mál'in'k'ii, vòt éty, kta.. tudý pžpžtaskájut pžpžtaskájut étz b'al'jó, tám rubáxzl'i tám kal'sóny il' štó, i patóm tudá sn'égu i vòt ták vót, i p'ixájut vót ... aná i krút'iccy étz, tám kák v étzm — в стиральной машине — dá, étz pratrút sa sn'égzm, ap'át' vypratáskzvžut, ap'át', rázž tr'i trút,

ПРОДЛЖЕНИЕ ИСТОРИИ СЕМЬИ

a aná č'avó, étz gvar'il'i štó f č'un'áx aná bítá, i d'éf'k'i š nas'il'i č'ún'i, fs'é

ПРО ЧУНИ

что такое чуни? — pl'al'i iz v'ar'óvč'ik tak'ii, nu kák táp'k'i, nu .. nu tak'ii š kák táp'k'i, nò tól'kz bal'séi ix, i tudý nav'ártvuzl'i tám, sukónk'i tkál'i, suknó dómz tkál'i, nž.. ab'ártvut éty sukónk'i, i z'd'ajút šób étz, n'i taptát' part'ánk'i, i patóm .. abóry bít'l'i, pr'iv'ivál'i abórzm pr'i.. — оборы это лапти? — nu paxóžz n'amnóškz na łapt'i, nu č'ún'i n'a ták, č'ún'i kvadrátny vòt ták vòt, any étzt, dapús't'im vòt takój vòt, a tút n'amnóškz gałófkz, ták pavíšy z'd'éžjut, pagtýbzžy štóp, i vót jix f kl'étku i pl'atút, v'ar'óvč'k'i tón'in'k'ii.

ПРОДОЛЖЕНИЕ ИСТОРИИ ПРО СЕМЬЮ

aná č'avó, dzpataskátz, pždmaróz'ítz' i f prótup-tz i vval'ítz's'z, t'ótkz-tz. Jéj dváccz' ad'in gód bít, t'ótk'i. Któ vòt éty já n'a pómn'u, étz iš's'é mát' majá n'é bítz zamuš všíšfšy, at'éc n'é bít žanát. Nu jéj pr'iv'az'l'i damój, któ pr'iv'ós, na č'óm pr'iv'az'l'i, gvar'il'i štò pr'iv'az'l'i, na sánkz l'i , na tóžd'i l' jéj pr'iv'az'l'i, n'i magú skazát', nžpaíl'i v'inóm, i m'ódzm, i f' p'éč'ku fsad'il'i jéj tudý pragr'écy, vòt, kák já dzstavátz súp. I vót, jéj srázu l'óx'k'ii

i sazgl'i. Aná .. užé i pá'm'it' pət'ar'átə, jėj p ы ták-tə prə.. ыы.. nəpail'i v'inóm də m'ódəm ыы, də jajé v'z'ád' ыы v z'd'ajátə b zəv'arnúd' bə, nə kravát'i pətaz'íd' ыы aná, il'i na p'éc'k'i b aná i tó spragr'étəz' ыы, a aní jajé f' p'éc'ku, a aná kr'ic'it «mn'è žárkə! Dájt'i..» — «pragr'éjs'ə, pragr'éjs'ə», a patóm gəvar'i dážy aná, štó papátə státə gəvar'ít', i um'artá étə .. dváccət' ad'in gód d'évušk'i bítə, i bítə pr'idənəl fs'ó zgatóv'inə, bít .. pár'in' u jėj, vət, i um'artá étə.. t'ótkə. A vət šés synóf astál'is', étə .. bábušk'i.. bábuškə pəm'irátə, šés.. mn'è naérnə šastój gód bítə, il'i p'átəy gót, kák-tə ták, f takóm vózrəs't'i. Nu bábušku žal'éju də s'ix pór, òt uš samój .. s'émd'is'əd d'av'átəy gót, a aná um'artá, vót já jajé póm'n'u, kák s'ic'ás, takájə n'ibal'sén'kəy bítá bábuškə, nu də č'avo xaróšəl. Rán'sy š v'ic'ará spravl'al'i, svád'by š spravl'al'i, na svád'bəx p'és'n'i p'él'i svad'óbny. I étə, pr'ixód'it: «mám'in'kə, a mám'in'kə, pəs'id'i t'y s r'ab'átəm». Mál'in'k'ii u fs'éx, nu synavjá, a kavó paból'sy, u kavó pam'én'sy. Vət aná, já póm'n'u šd žnnavó na annú kal'énku, drugóvə nə drugúju, nu n'as'it'i, vót sažáit ы t'ut'úkəit, a já arú, majú bábušku v'z'al'i, zəxvat'il'i. I vət štó ž aná m'an'é ugavár'ivə[it]: «T'y š majá xaróšəl, t'y š majá krasáv'icə, nu òc sad'is' t'y, s'id'i nə patú, vət nóg'i ras'k'inutə, vəc svajú júpku s't'él'it]: «Vəc sad'is' na sáməl xaróšəl m'éstə, t'y majá xa..». I uspakójus' já. Étə pómnu fs'o, òt č'ém uspakáivətə, vət nə zəra.. vət na júpk'i nə jéjnəy s'id'étə, i tó mn'è s.. xərašó, I òd bábušku žal'éju dó s'ix pór. I aná u jėj s'm'ért'-tə kakájə bítá. U nás .. vət takójə š, kák u m'an'é, vót p'éc'kə vət ták s ócstupəm, a z'd'és' tól'kə r'ib'at'íšyk-tə u jėj žə mnógə bítə, nu a zənav'éšək na štó pəkupát'? Xət' i bagátə ón žbít d'ét, a .. takúju, nádə dvúy dóč'ig bítə správ'ic' skókə .. z'd'ajátəf napráv'it' i fs'ó i zánv'is ы fs'ó š nádə fs'ó kup'it', fs'ó dórəgə. A u javó túd bítá šyrókəl daská vət ták pr'ib'ítə, vó, kák u nás, i u nás t'al'ítəz'ə karóvə, nu xótənnə f kl'av'é kák t'él'icə, fs'agdá pr'inós'ud v dóm zəpsušbít' t'al'ónkə. Aná gəvar'it, bábuškə, «Mášə, t'y id'i, gr'i, dój karóvu-tə, a já gər'i, č'ún'i-tə dastánu, abújus'ə, a č'ótə ap'éč'ig bal'sój, tút parók ы p'ac'úr'k'i bít'i òt tút na p'éc'k'i. Aná pal'ézə, č'ér'is' étu dósku, zə sváim č'un'am, aní tàm na p'éc'k'i, part'ánk'i žny il'i sukónk'i, šó tàm u jėj bítə, vó, "a tó" - gəvər'i - "t'al'ónək-tə u m'a apsusól'it fs'ó mətakóm žbal'jós, zəpag'i-tə búdut gr'ázny, vál'ink'i». A zəstáv'itə zəbur'étku-tə n'i v'idátə, s'astrí majéj .. mlác'šy, vál'inək papát, pastáv'itə nagú .. nə zəbur'étku, kagdá aná zəpus't'ítəš' at étəy dask'é, xat'éte p'ir'abrácəy, státə nagój-tə na stút, stút-tə vət ták pašót nazát, aná òt ták kág br'axnutəš', i adb'ítə l'óx'k'ii. Bábuškə. Já vób'izətə, nu štó, tàm tóšəd'i nə dvar'é stajál'i, a pápə s kr'ósny m naérnə v l'éz bít'i u jéxəfšy. Kr'ic'ú, a xl'éf .. č'ér'iz' dvór, dvór staját, patóm xl'éf tudbí, nu fs'ó s kəl'idórəm, n'e tó štə .. srázu. Kr'ic'ú: «Má-amə, id'i bábuškə .. rəz'b'ítəš'ə», aná pr'istá, já jə pədn'atá, jajé, nú, tàm kák aná jajé žb'ixód'itə, patóm-ət pr'iéxəl'i pápə i kr'ósny iz l'ésu i pápə pajéxət za f'él'syrəm, tàm bít f'él'syr v d'ar'évn'i. Pr'ijéxət tət pastúšət i gəvar'i: "Vášə mət' pam'rót, u n'éj adb'ity l'óxk'ii". Adb'ítə l'óx'k'ii, f pəžytóm č'itav'ék'i — через сколько? — č'ér'iz' nəérnə dvá d'ná, il'i tr'i aná i um'artá. Bábuškə. A vót n'a znáju. Nu uš n'i mətadájušə bábuškə bítá, gadóf s'émd'is'əd bítə nav'érnə. Takájə xótkəy bítá! I f cérkəf xad'ítə, nu aná bəyamal'ónnəl bítá, Bóyu v'éryvətə bábuškə. Vót u m'an'é f S'al'íš's'əy bítə rócstvə pa bábušk'i, dvajúrənnny accóvy brat'já bít'i, t'ap'ér' tóžə n'ikavó n'étu,

СПРОС ПРО РОДСТВЕННИКОВ

А говорят про родственников «близняк»? — а étə bl'iz'n'acy r'ib'at'íšəg dvójə — не а близняк, что родственник — n'é-a ták n'a stb'izətə — а сродник? — ród'ic'i gəvar'át, moj ród'ic' pr'išót — а что такое малая семья? — Mátəl s'amjá étə, nu mátəl s'amjá, dapús't'im ... il'i zə brat'óuf mátəl

s'amjá, rəz'd'al'il'is', dážž byvátə tág d'e.. d'étl'i, vót č'atýr'i syná, i fs'é žyvút, i žyvút, i žyvút, dótgə žyvút. Patom r'ašbíl'i an'é rəz'd'al'icə, i an'é fs'é m strójut pə izbýl, fs'ó strójut, i patóm at'éc s mát'ir'ju b'arút xl'ép s sól'ju i razvóz'ut pə svaím, adnámu. Nu òc strójut pr'im'érnə r'ádəm dóm, étə xət' Ván'i, a tám drugómu p'éti, a tr'étt'imu S'óm'i, č'at'v'órtəmu Kól'i. I vòt.. fs'é étý sastrójuc strójk'i, i razvóz'ut, és'l'i vòt tág dótgə, a tó drug'ii rəz.. d'al'il'isə, pə žnnamú tɔxad'il'i iš's'é. — как называется малая семья? — a étə uš mátəl s'amjá katórə mátə.. móžž mátýj syn tə.. təd'd'al'itsə, étə mátýj, mátəl s'amjá i móžž w javó s'amjá mál'in'kəl, a u étý ból'sý s'é mji — ребенок новорожденный как у вас говорят, грудной ребенок, младенец? — mɔad'é n'ic, grudnoj r'ab'ónək — кага говорят? — kagá n'ét, n'i gəvar'át. Nu òt nəžyvájut ым'aná, a ból'sý n'ikák. — есть такое слово «ляля»? — L'al'ə u nás n'i gəwr'át /.../ mɔad'é n'ic, étə jés' /.../ dá, tám kák nəžavút? Dóc'in'kə tý majá, il'i synóc'ik tý mój mál'in'k'ij, mál'č'ik tý mój — как говорят про ребеночка, когда рождается? новорожденный или еще как-то? — nəvaróžd'innýj, jaš's'ó kág žə étə nəžyvál'i-tə?

ПОДОБИЕ ПРИМЕТЫ ПРИ РОЖДЕНИИ МАЛЬЧИКА ИЛИ ДЕВОЧКИ

òt kagdá, býl'i š pəv'itúx'i, nu òt razdátšy mál'č'ik, étə, n'i magú t'è i skazát', nəžyvátəš'ə štò stó rubl'éj v dóm, a és'l'i d'évč'kə étə, étə .. ap'át' n'a rómn'u. A d'évč'kə étə.. kág žy nəžyvátəš'ə? n'a rómn'u, mál'in'kəl já jaš's'é bytá. N'a rómn'u. N'i magú skazát', kakój-tə ubýtək, étə .. n'étu v dóm, a syn žen'icšy stó rubl'éj v dóm, aj.. ród'icšy, stó ru.. stó rubl'éj v dóm.

ПРО ПРИДАНОЕ

Pr'idánəl pr'inás'il'i rán'sý š n'av'éstý-tə, znáiš kakó pr'idánəl-tə? D'éti-tə .. d'évč'ik-tə zəstavl'ál'i pəjasá tkát' naérnə s' s'am'i gadóf. Vóc s pr'idžnym-tə žan'il'is'ə, svád'by-tə. Ot nádə p'id'd'as'át ыл'i s.. étə pid'd'as'át pəjasóf natkát', vòt .. a vót tak'ii pəjasóc'k'i tkál'i, pətrajásyvəl'is' məžuk'i, rubáx'i pətrajášut, étə takój pəjasók tkál'i, já étu próstku-tə sum'éju satkát', taká tapátč'kə d'étišy, s r'isúnkəm tkál'i. T'ap'ér' nəérnə i prajd'i d'ar'évn'u-tə n'i u kavó n'étu takóvə pəjaská. U majéj-tə sv'akróv'i býl'i pəjasá tak'ii l'ažál'i, nu .. já uš vɔxad'ítə zámuš káby móžž byd' bə Vás'ə býl by žýf tək móžž býd' bə aný u m'an'é i səxran'il'is', a já š fs'ó astáv'itə ž dážy štó .. davátə aná mn'é da'rítə, já fs'ó tədatá abrátnə, kagdá š's'ə paštá zámuš, sv'akróf. U jéj býl padór'inə dvá pɔatká mn'è xaróšyx, pɔatók ad'in šótkəvɔj, a ftarój .. šyrs't'ánój, bardónəj, v'išn'ó.. v'išn'ə bytá .. zr'étlə, takóvə c'v'étlə. Kagdá .. býl u jéj padór'inə mn'é, já nas'ítə, a kagdá já státə vɔxad'id' zámuš, za Ván'u, tò já jéj tədatá. A já skazátə, «má.. mamášə, vòt t'ab'é spas'ibə, zə tvaí padárk'i, já nas'ítə, nu u t'ab'i n'ikavó n'i astátəš', móžžd býl', u jéj vnúč'kə žýtá, móžžd býl' tý nə kusók xl'ébə prəm'an'áiš étý v'éš's'i, a já uxazú at vás». Nu és'l'i p já n'i u.. n'i vɔxad'ítə aný tág by u m'an'é astál'is' étý pɔatk'í, i tág by štó u jéj býlə, aná óč'in .. ikanómnəl býtá, i fs'avó u n'éj mnógə býlə, xatstá u n'éj mnógə, nu a étə-tə býtá vnúč'kə astáfšə syn'n'əl stársšyvə sýnə dóc'kə. Raz'v'éj v'étir. Aná fs'ó rəstaskátə, i fs'ó prədatá i n'i astátəš' n'ič'evó, n'i xatstá n'i astátəš', stókə trúbək xatstá býlə, xótt-tə tónk'ij, a òn u m'an'é já-tə tkátə kak'ii xatstá jés' pətat'éncə iš's'é xran'ácə, i jajénəl pɔat'éncə xran'ícə, òd gəvar'á s'l'éžyvɔicšy. Etə .. mn'é s'émd'is'təd d'év'it' l'ét, étə Vás'ə býl mɔáč'sýj sýn, s vəš'amnáccəttəvə gódə, étə skól'kə ž báb'i l'ét, já vɔxad'ítə f sórək s'ad'móm gadú, jéj býlə šyjs'át, im spótn'itəš' pə šyjs'át p'át' l'ét, v nəjabr'é, d'édu i báb'i, vót, a užé vòt já prəžýtá .. a pós'l'i jix, s sórək s'ad'mónə gódə, p'id'd'is'ád dvá gódə, p'ijs'át tr'éti'ij pašót, vòt, étə báb'i ból'sý stá, i vòt jajé pɔat'éncə u m'à xran'ícə. Dá, i aná étə mn'é užé étə pɔat'éncə, pɔat'éncəi satf'étku, nu satf'étkə snəš'itəš'ə, a pɔat'éncə,

iš's'ó xaróšɛɫ, l'ažbít, jéj anɔ kr'astóm všíšɛɫ, i l'ažbít étɔ pɛɫat'éncɔ. I vót anó xran'iccɔ, u m'an'é ta.. já užé s.. Kól'ɔ bít u m'an'é róžɛɫ aná mn'é pɛɫar'ítɔ. Gɔvr'i «ná t'ab'é dóč'uškɔ na pám'ít' majó pɫat'éncɔ», i já xran'ú, u m'an'é n'i adnóvɔ pɫat'éncɔ n'é bítɔ kr'astóm všíšɛɫ, já n'i um'éɫɔ kr'astóm šbít'. Mn'é zɛxat'éɫs'ɔ fɫarɛi kružavá s'v'azát' šóbɔ prašv'ínɔ bítá, i já s étɛvɔ pɫat'éncɔ, u n'éj dvaɫnɛm kr'astóm všíšɛɫ /.../ [...]

ΠΡΟ ΣΕΝΟ Η ΟΤΔΑΧΥ ΖΑΜΥΖ ΔΟΧΕΡΙ

[...] nu òt, pajéxɛɫ'i v Dór kas'í.. mɛi tudá s'jéxɛɫ'i, ón kas'ic' sxvat'ítsɛ, kas'ít' ón .. n'e óč'in sum'ét, stát kas'ít' tàk razmáx takój z'd'éɫɛɫ, kudá! tút naérnɔ m'étrɔ č'ɛɫbír'i, a já pɛɫdaštá skazátɔ, šò synók n'e tánnɔ kós'is, tɛi sám s'ab'é sar'vóš, já jamú s.. v'atók p'ir'iv'azátɔ, pɛɫkazátɔ kák kas'ít', i ón srázu kas'ic' stát, kas'ít' xɛrašó patóm, nu òt, t'ap'éɛ' .. t'ap'éɛ' stál'i s'éncɔ ub'irát', stók ma'tát', já na stók státɔ, kàk ón sxvát'i, pòt kapnɛ, mn'é tàɫ n'i správicɛɫ nɔ .. stag'é, já gr'u, «ój pam'éɛn'sɛ, V'ít'in'kɔ pam'éɛn'sɛ, synók, pam'éɛn'sɛ, mn'é tút .. já i svɛrač'ús' i s' s'éncɔ, s adó.. s stagá». Nu òt ták, patóm an'é pajéx.. pašl'i damój, a mɛi astál'is'ɔ v Darú. I an'é tút ón ujéxɛɫ, kák ón ujéxɛɫ n'a znáju. Vót. Patóm stát p'rijaž'ž'át' nɔ vɛxa.. na práz'n'ik'i p'rijaž'ž'át', nɔ Akt'ábɛɛrsku p'rijéxɛɫ'i s'udá, i Atɔ i ón p'rijéxɛɫ. Já tàk v'izu kák uxážɛɫɛɫ ón, fs'ó ravnó anɛi pažén'ɛɫɔ, ón jéj n'i upúst'it. Nu ták, kój štó státɔ já p'rižbr'atát' jéj, štó tàɫ aná iš's'ó s' t'éxɛɫ'ikɛɫ n'ic'avó z'd'éɛn'.. zarptátɔ mál'in'kɛɫ bítá kup'ít', kój štó pɛɫkupátɔ, nu i... P'rijéxɛɫ'i v N'ikótu z'imn'uu an'é, nɔ mašɛɫnɛ s'udá, vòd d'iv'atnácɛɫɛɫɛɫ, nu já jé datá padúšk'i, datá ɛd'ajátɔ, datá pɛɫav'ik'í, nu.. pɛɫstɛɫn'ú.. pɛɫstɛɫn'í.. próstɛɫn'í datá, pɛɫɛd'ajál'n'ig datá, nu ták, a n'e znáju búic svád'bɛ il'i n'éɫ. I dɔžɛɫ'í an'é dɔ d'v'anácɛɫɛɫɛɫ f'ivral'á, d'v'anácɛɫɛɫɛɫ f'ivral'á u n'iy bítá svád'bɛ /.../ f Kal'in'in'í anɛi v matél' T(')v'éɛ'ri bítá svád'bɛ. I bít .. já tudá s'jéxɛɫɔ, a at'éɛ n'í.. n'i papát, Iván mój, a tám bít i at'éɛ javó, i mát', nu.. svád'bɛ kras'ivɛɫ bítá, xaróšɛɫɔ, v'as'ótɛɫɔ, nu vòt.. ták an'é pɛžan'il'is'ɔ, at'éɛ javó gɔvar'ít, nú, jamú Atkɔ óč'in pɛɫnɛr'áv'ítɛs', ón .. mn'é srázu skazát, «pápɛ, já zan'ús' na Atk'í», vòt. Ón dážɛ skazát: "a majá n'av'éstɔ um'éit i karón daít'". Já gr'ú, «dá, um'éju» I òɛ s'ó vr'éɛm'ɔ ón gɔvar'ít: «mát', nu u t'ab'é dó.. — i tót ɛ drugój gɔvar'ít — dóč'ir'í óbɛ p'ri.. óbɛ dóč'k'í p'riúč'inɛ g d'éɫɛ». Ja gr'ú, u m'an'é anɛi b'az' d'éɫɔ n'i s'id'él'í, já jiy zɛstavl'átɔ d'éɫɛɫ'. U m'an'é im bít gráf'ik sastávl'in, étɔ s'avón'n'í tɛi d'éɫɛɫ, záfɫɛ tɛi, i tɛi, ták t'ó.. fs'éx traíx uc'ítɔ, vòt tút já xad'ítɔ zɛ karónɛm òd v Darú, áj v Dúbrɛɫkɛɫ, Vál'ɔ as.. Al'ɔ étɔ zam.. zám iš's'é zámúžɛm n'é bítɔ všíšɛɫsɛ, rabótɛɫ, Vál'ɔ bítá, Vál'ɔ xad'ítɔ v vas'mój kɫás, a étɛɫ v m'éɛn'sɛɫ xad'ít. I òd bítɔ skázɛɫɔ, já paštá na dvór ub'iráccɔ na f'éɛɫmu, jím gɔvar'ú, ɛɫɫnamú .. dróf nɛnas'ít' i vadɛi nɛnas'ít', a fɫarómu — l'ažánku stap'ít' i sɛɫɫavár pastáv'ít', étɔ s'avón'n'ɔ ad'in a záfɫɛ .. étɛɫ katóɛɫɫ tóp'i, a étɛɫmu nádɔ na úl'icɛ b'azát', ón bɛɫvátɔ skázɛɫ: "Vál'ɔ, Vál', daváj, tɛi tap'í gatánku, i sɛɫɫavár stáf, a já .. vadɛi nɛnašú i dróf nɛnašú". A já tág d'éɫɛɫɫ kamú.. šóbɔ n'é bítɔ t'izátó tamú i drugómu, s'avón'n'í tɛi nɛnas'í dróf, a záfɫɛ tɛi nɛnas'í, vót, a ón òd bɛɫvátɔ i ujd'ót na úl'icɛ skar'éj. A já gɔvar'ú, a mn'é štó gɔvr'í, já l'ažánku tapl'ú i urók'í uc'ú, vòt ták. Vál'ɔ, Vál'ɔ ɛstavátɛs', já p'rixazú étɔ dóɫɔ z'd'éɫɛɫ, karóvu ub'arú, pɛɫdajú, sad'ims'ɔ úžɛɫɛɫ č'áj p'ít', fs'ó gatónɔ. I ták fs'ó, kɛ fs'amú p'riúč'inɛ, i vót an'é gɔvar'il'í, štó nášɛ žónɛ, mɛi š's'ás'l'ivɛ [ž] žónɛm,

СМЕРТЬ ЗЯТЯ

nu òt, V'ít'ušku .. ra'z'bí.. i stámál'í javó, mašɛɫnu raz'b'il'í, ón v'és' p'ir'atómɛɫɫɛɫ, u javó n'i astátɛs' n'í ɛɫnnavó r'abrá zɛɫarónɛɫɛɫ. Kák kamá.. n'a znáju más ɛl'í kamás, kák sad'ítsɛ, ma.. mašɛɫnɛ-tɔ u javó, étɔ, kág žɔ š's'ás

nazvát'-tə n'a znáju? U javó kab'íny-tə n'ét, u javó matór-tə stait v étəj, f kab'íny. Takájə, ón fs'ó byvátə, kág žə ón javó zvát-tə? ... zabýitə ... mašýinu étu, dá, aná étə, uáz'ík vród'i. A kák ón, káby u javó byít matór tàm fs'ó-tək'i padól'sy by, n'a tág by javó móžə byít' .. raz'b'il'i, javó .. f Savát'jiv'i i ra'z'b'il'i. N'é, n'i f Savát'jiv'i, kág žə?.. áj Savát'jivə? n'é-a, zabýitə. Ón jéxət na.. étə, v rabóc'iz vrém'ə, i nə javó tut, pózd gai, vòt ták póist.. pózd gai, kák č'ér'iz' darógu vən p'ir'ajt'it', a v javó i vr'ézəl'is'ə, tút .. kanávə, i d'ér'ivə, i dóm, jamú ón užé ták s'jéxət, štó uš u javó mašýinə n'i maglá dál'sy .. n'ikák yt'it', ón .. tút y kəbyrnúčə-tə jamú n'i kəbyrnúčə. I vòt ón kák sad'itsə, srázu jamú p'éč'in' étə .. raz'.. parvál'i, i razrýf s'érc.. s'ércə razrýf, i l'ókəjə pəv'ad'il'i, i r'óbrы fs'é p'ir'itamál'i, i č'ir'apnój.. č'ir'apnájə trám..pə, i ták ruká, já òt s'ó i žal'éju, «dúrə-tə kakájə, xəd' by mn'é òt, u m'a byíl'i p'at'k'i-tə nəsavví, bytá já v mórg'i-tə, xəd' by mn'é vz'ád' by p'atók-tə nəsavój, òttág by s'v'arnút' .. jamú, i tš'arnúd' by òt étə m'éstə rúku-tə òt tág by zə.. zətažýt', u javó fs'ó tútə sódrənə. A l'icó n'ipəv'azd'ónə, tókə patpúdr'inыj byít xəran'il'i. A Atə f šók'i bytá, f šók'i, Vál'iškə pr'ijéxətə, Vál'ə tókə kr'ic'i: "mám, tví n'a p'ác', mám, tví n'a p'ác', a tó áty i ták t'izátó, ták t'izátó, tví n'a p'ác', tví n'a p'ác'», Nu aná b'isprəm'anútnə, i ukóty jéj d'étəl'i, i fs'ó, xəran'il'i, i aná b'e.. užé gəvar'itə štó papátə, n'i padr'át. I .. ták, vòt já jéj, n'e znáju kagdá búd'it, il'i v nəjabr'é byít sút, f kancé, nu n'i pr'ístə [??] aná f p'is'm'é-tə n'i nap'isənə, a vót jaš's'ó fs'ó sút id'ót, jaš'ó fs'ó n' rəs... vòt p'át' l'ét šastój pašót, a jaš's'ó fs'ó súd'uccə an'é. Va-p'érvыx jamú dál'i, tó p'érvə pr'isud'il'i, já n'a znáju s kavó s tərgən'izácыi, na étət.. il'i s étыvə któ ub'it, pr'isud'il'i pəxarónk'i, štó aná nə pəxəraná strát'itə, fs'ó tàm étə pr'isud'il'i, a t'ap'év' aná súd'iccə mn'é kážыcə s.. tóč'nə já n'i magú skazát', jamú zarplátu n'a fs'ú .. vóistəv'il'i, m'én'səju zarplátu dál'i, a ón pətuč'át pəttará m'il'ónə zarpláty. V m'éš'ic. M'éš'sic' nəl u javó patóm-tə .. ras's'l'édzəvəl'i, a dál'i étə.. m'én'səju súmu, i vót, a t'ap'év' — кем он работал? — A ón m'axán'ikəm rabótət, a kak'im stársым yl'i n'é, f py-im-ká, ón jéxət pə.. nə r.. v rabóc'iz vrém'ə, ón, vót jamú .. a Irə-tə jaš's'ó f škótu xad'itə, Irə-tə užé, vót .. Irə-tə zakón'č'itə, n'i v d'as'átyj l'i aná klás xad'itə, il'i v d'as'átyj il'i v d'av'átyj klás xad'itə, nu òt aná nə č'at'v'órtəm kúrs'ə, étə nəérnə v ad'inəcətəm užé, xad'itə klás'i. Vót. A .. irы-tə p'éns'it-tə m'én'sy, bytá by ból'sy, i òt t'ap'év' òt, e-e, naznáč'ut s.. správk n'i dəst.. tavó tavó, fs'ó n'i dəstajút n'ikák, n'e znáu, na č'óm d'étə kón'č'icə. Nu gəvar'itə štə aná mn'é ták, štò és'l'i gəv'i səstaicə sút, nu tšvakát, fs'é jəj i gəv'rát štó .. súmə jéj ból'sy, bal'sájə súmə pr'isúd'icə d'én'g'i. A s kavó ap'át' n'a znáju, s tərgən'izácыi nav'érnə štó l'. Nò któ-tə jim, òt étu, zarplátu, kantórə, móžə kavó-n'ibut' i nazmút [??], štó any skrál'i d'én'g'i-tə jix, javónzi. Vòt, aná tó p'isátə, kák v nəjabr'é búd'i sút, a šó-tə v étəm p'is'm'é n'i.. vót pr'istátə aná p'is'mó, n'a v étu p'át'n'icu, a f tú p'át'n'icu at n'éj pətuč'itə p'is'mó .. já, i vót m'a p'íšы[] štó sút, a aná òt, č'at'v'órtəvə nə s'avón'n'ə naérnə užé ujéxəfšы f sənator'iju f Taržókskəju .. na skókə d'n'éj tám? já n'a zná.. na d'és'it' nə d'v'anácət' [...]

ПРОДОЛЖЕНИЕ СПРОСА ПРО СЕМЬЮ

ребенок, который еще не умеет ходить, его как называют ...? — dá pótzəit — нет, говорили такое слово «уползень»? — n'é, u nás ták n'i gəvar'il'i — a когда малый ребенок, шершень не говорят? — byvái šaršn'óm nəzavút, vón šaršén' pótzəit — а погодок? ... а «купыш» есть такое слово? — kupyš, jés' — что это такое? — tóts't'in'kəj mál'č'ik, il'i d'évč'kə tàm, ò kupyš tví, kák kupyškə /.../ — а тятя? — a étə t'át'ə, byvái d'ét'i .. zavút «t'át'ə» accá — а отрок это что такое? — a ótrək étə .. ótrək r'ab'ónək — какой? — a n'a znáju, kagdá, étə ótrək /.../ а челяда это что такое? — n'a znáju — а «хлопец» есть у вас? — xlóp'ic étə .. zavút .. byváit .. r'ab'ónkə, mál'č'ikə,

xlóp'ic — когда ему сколько лет? — *gadóf p'át'* — а что такое муфта? — *nu tak'ix n'a znáju* — а маленький? — *mátj-tz jés', mátyj-tz r'ab'ónzk* ы *nžyváicž* — сколько ему лет, когда его называют малым? — *dž kagdá skól'kž, dážy dž d'is'at'i mátyj zavút* — а пойга? — *takóvž n'étu, já n'i styxvžtž, móžž jés' a já n'a stýšžtž* — а девочка вот махоточка говорят? — *zavút mažótžč'kž, a mažónž étž znáiš któ? d'évžč'kž i mál'č'ik, dvuxsnásnžl* — что? — *jés' r'ab'ónzk raždáicž .. dvuxsnásnyj, mažón'ij zavút* — бывает такое? — *býváit* — это как это так? — *a ták, mušškóji i žénskži js' u javó, pr'ipás, fs'ó étž, pr'inadl'éžnžs't'i, muššk'ii i žénsk'ii bývájut, dá* — и так он и растет? — *dá, ták ы ras't'ót, ták ы vyrastáit, u nás vòt, býtž, v'ýkl'uč'i, znáč'it, v étžm, pravód'ut [??], d'évžč'kž, xad'ítž f škótu s maím Kól'ij, mój Kól'ž s p'ijs'át .. č'atv'órtvžž gódž, a .. móžž být', já tóč' nž n'a znáju, s kakóvž aná gódž, s p'ijs'át l'i č'atv'órtvžž, s p'ijs'át l'i p'átvžž, nu f škótu v ad'in ktás xad'il'i. Býtá Tán'ž, patóm .. užé kón'č'il'i pa vós'im ktásžf, aná rajéxžtž uč'icž nž žal'éžnždaróžn'ikž, i vdrúk, jéj tám stál'i asmátr'ivžt', i žbnarúžyl'i štò u jéj mušškóžž, tám fs'ák'ii [...]*

[повесть о гермафродитах на самом интересном месте обрывается концом стороны]

СТОРОНА В

ГУМНО

[...] как гумно устроено? — *kák anó ustróinž? Stróicy, takói žž ...* — а как...? — *gumnó-tž? nu òt nž t'é m žž gumn'é sušút .. snapy .. il'i .. nu snapy, rán'išy š fs'ó žál'i, i .. vaz'il'i g gumnám, stáv'il'i žzaródy, tám éty snapy sóxl'i v žzaróžž. A patóm, bl'iskž kuž.. šóbž býtž .. n'i žžpr'agál'i tóžžt', a f tak'ix kr'ú.. tak'ii kr'uk'í d'étl'i, i.. nu is.. s kustár'n'ikž takój, stvót bal'sój d'étvut, nu n'a tó.. rán'šy iz bružž'av'él'n'ikž an'é tak'ii òt, étžt, il'i .. kák javó zavút? v'éris, il'i vòt étvut, bružž'av'él'n'ik — а верес и бружжавельник одно и то же? — *vót évž vòt, vón s.. vót étž, m'él'n'kž-tž, étž sasná, patóm jólkž, i vót* — а верес это то же самое? — *étž tó žž sámžl* — а как у вас называют...? — *v'ýkl'uč'i — /.../**

ПРО БОР

— *étž v batót'i, v batót'i [...]* — верес чем..? — *takój .. ras't'ót òt takój mál'in'k'ij kustár'n'ik, i ón č'v'at'óc s'ir'ényym, vót étž v'éris, v bžravých m'astáx, vž mxáx žž vòt, nž batótžž vót, òt étž v'érisžm zavút* — а что такое боровые места? — *a .. p'aš's'ányi, sux'ii m'astá* — а бор это что такое? — *nu étž bór, és'l'i tám tókž.. òt ad'in sas'n'ák ras't'ót, i òt .. p sas'n'águ pa étymu vòt étžd bružž'av'él'n'ik žž, il'i mžržav'él'n'ik, práil'nž p'išyicž mužžav'él'n'ik, mžžžv'él'n'ik étvut* — говорите как по-своему — *bružžav'él'n'ik. Nu òt ..* — это и есть бор? — *dá, v barú, òn pž sas'n'águ ras't'ót, tám l'ist.. l'is't'v'inyx mážž óč'in .. d'ar'évjif. Tá k.* — А бор находится на высоком месте? — *Nu vòt, s S'l'izáržvž v'ý jéxžl'i, dá, dž d'ar'évn'i-tž srázu is' S'il'izáržvž, étž i zav'ócž bžravóžž m'éstž, da sámžvžž.. dž Suxašyín da šámyx. Vót. T'ap'éř*

СНОВА ПРО ГУМНО И АЗОРОД

— вы говорили про азород — *nu vót étž .. d'étl'i v žzar.. g gumnám kr'uk'í iz étvžž, n'a v'azál'i v v'ar'ófkú pr'im'érnž, éty snapy, vót pr'ixód'ut, skládyvžut kúč'ku, a étym kr'ukóm pžd'd'ajú[t] takój kr'úk, vòt ták, i ón, pr'im'érnž s étvžž-tž bóku vòt ták pr'amój, a patóm òt ták vòt, pragnútyj, pždb'irájut javó, ták nž pl'áč'ó i pžn'as'l'í. Ap'át' pr'idút na étž* — а как называется этот крюк? — *kr'úk òn ták ы nžyváicž, kr'ik'í. Nu òt, vòt v étyx kr'ukáx nós'ut éty snapy, k étžmu, v gu.. v gumnó, sád'ut javó .. v av'in, il'i v*

r'igu, a..

ОВИН И РИГА

— овин и рига это одно и то же? — *n'ét, ráz'n'icə, v av'in'i ... d'étičicy vón s.. tám pə-drugómu, a v étəj .. v r'ig'i pəs'ar'ótk'i klad'óccə p'éč'kə, takájə bal'sájə, a v av'in'i kám'inkə. I étə kám'inkə ... əbəgr'a.. tóput étu kám'inku, i v av'in'i tak'ii pázux'i d'étzjut, nu pr'im'érnə .. òt kák òt mój.. mój p'érit, étə p'érvə rúb'icy, patóm təcstupaicy, at étyvə, tə s'c'aný vòt ták, i étət uš av'in búd'it m'éňšy gd'è búd'i sušýicy, étə túd zəs't'ildáicy .. p'askóm, s'è étə p'asóg býl, i étə dušn'ik'í, kàk .. súšut, a vn'izú tám stóžynə kám'inkə, is kamn'éj p'éč'kə, i tóput, i vòt v éty dušn'ik'í .. praxód'it, anó id'ót p'rámə, jés'l'i žárkə tək ы vɤxód'it étə svírəz' býváit, vót v éty dušn'ik'í, i súštəccə, vòt étə av'íny, ták. Z'a.. étə, snapý. A .. v r'ig'i, tám kətəs'n'ik'í, tám ..krugám, krugóm sód'ut, s tr'óx starón, vòt atttúdə d'v'éř', v r'igu, kák u nás, a vòt ták .. z'd'éš'ə kətəs'n'ik'í, i òt ták, i òt ták, i fs'ó klad'óccə snapý, tópicčə — а что больше овин или рига? — ráznýi, étə pač'k'í təd'inákəvəł, nú, ríğə .. mət.. túč'šy, a i r'ig'i gar'éli, i av'íny gar'éli. Nú, t'ap'éř' vísušyl'i étə z'ar.. étə v'éč'irəm súšut, av'in, vísušut, t'ep'éř' i étyvə .. Vísušut av'in, nauítrə an'é xad'il'i mətət'it', v dvá č'asá, f tr'í č'asá nóč'i idút mat'it', təmatót'ut —*

МОЛОТЬБА

как молотят? — *capám'i, m'óttý nav'ázənə tak'ii, m'ót.. dá, — из чего навязаны — étə srubájut .. tak'ii mál'in'k'ii b'ar'ósk'i, nu m'étrə pə pəltará, il'i pə dvá tak'ii, móžə, i kudr'ávuyi gl'ad'át katóryi, i xad'ít zə m'atlám, štoby any býl'i pəkudr'áv'ij, štúk'i č'atýr'i skládývzút étyx, b'ar'ósk'i, i s'v'ázývut, i nəžýváičə étə m'atlá, i étə .. grábl'i tám nə étəm, nə guvn'é, s't'él'ut pasády, pasády s't'él'ut, vòt ták s't'él'ut — а как это? — vòt étə snapý vɤtáskəvzút, srýváiš, s étyvə, s av'inə, ták, vót stəranú pas't'él'ut adnú, ftarúju s't'él'ut, vòt ták s.. dážə vòt ták kladút katós'ik'i nə katós'ikə, vót, t'ap'éř' .. nač'nút mətət'it', matót'ut .. étu stəranú. Tak'ix padróstkəv brál'i, mál'in'k'ix, nu d'at'éj, n'i davál'i spát' i d'étim-tə, brál'i, matót'.. varóč'əuc snapý, vòt ón id'ót ы p'ir'varác'ivəit, éty, nə pasád'i, snapý, a éty matót'ut, ták ы id'óž zzád'i javó.. jix. P'ir'varót'iš, an'é ap'ád' zaxód'ut ap'át' matót'ut, any n'i p'ir'istajút, fs'ó étə s't'agájut — чем? — n'e m'atlój, mətət'itkəj, capám étyt. P'ir'ivzrat'il'i, tmmatət'il'i, patóm patk'idývət', éty búd'it..*

УСТРОЙСТВО ЦЕПА

— про цепа еще: как он устроен? — *a já š t'ab'é r'isə.. mý š r'isə.. nu ót .. pátkə, étə nəžýváičə kátkə, na kátk'i na jéj d'étzjut šéjku, k šéjk'i pr'iv'ázývut étyt, svram'átnyj .. kal'có, kal'có kr'ap'ícicy k t'apcí, i ón krút'ícicy, jéj gróxəiš, a ón òt ták krút'ícicy — этой молотилкой значит молотят — dá, étyt capóm matót'ut — а эта палка называется «кадка», а вы вчера говорили «кадище» — nu il'i ká.. fs'ó ravnó, kátkəj. Nu ót ..*

МОЛОТЬБА (ПРОДОЛЖЕНИЕ)

Ták, t'ap'éř', étyvə, náč'it, an'é dvá rázə prašl'i pə pasádu. T'ap'éř' b'ar'ót .. grábl'i, il'i pátkə, ká tám v bájn'i.. v av'in s'n'éš'inə, znáč'it, ón .. pətk'idývzút, étə užə .. təb'ivájut fs'ó, satómu, fs'ó na s'v'éti. .. Mnógə astáv'itə [это про вязание, проистекающее одновременно с беседой] .. Znáčit t'ap'éř' any étə fs'ó adb'il'i, tap'éř' any .. étyvə, búdut .. [...] ..étəj pátkəj, vód za étə, za snób b'ar'ót, pr'im'érnə étət snóp vòt ták vòt, i jím pətk'idývzút, any étət snóp .. nač'nút ap'át' .. s't'agát', təs't'agájut javó, ftarój ták, tól'kə n'a znáj kudá d'éccə .. étəc snóp'ik. I .. vót, ták matót'ut. [...] i ták òt paká l' n'a fs'ó .. s av'inə srójut, i pó tr'i pasádə s't'al'i. I sód'ut ap'ác' sádəm, i

ɛnnar'án'n'ikɛm sad'il'i — чем? — nɛzɪváts'ɔ sádɛm, i ɛnnar'ád'n'ik — что такое однопрядник? — a vót kák, sádɛm .. sód'icɛɪ, vòt étɛ snóp, i étɛt snóp, sádɛm stáv'uc s'udɪ, katós'jim kv'érxu, i òt ták jaš's'ó snóp, étɛ sádɛm nɛzɪváicɛ, a ɛdnar'ád'n'ik, étɛ vòt ták ad'in r'át, stáv'ut ɪ stáv'ut, òt ták ɛ s't'énk'i, fs'ó òt ták ɪ stáv'uc snapɪ, nu òt. Kagdá ɛdnar'ád'n'ik, tagdá pam'én'sɪ pasádɛf.. pasádɛf, a kagdá étɪvɛ, kák javó?, sádɛm, tagdá ból'sɪ [...] ..staját, a v étɪm, kák jim zavút? A jés'l'i an'é v ét'im, pas't'élinɛ v guvnó, tɛk ón, tól'kɛ pu-pu-pu-pu, tuk-tuk-tuk -tuk-tuk, étɛt udar'ái, ón pɛdɪmáicɪ, ftarój javó, pɛ jamú xvarɪs's'it, jaš's'ó .. udar'ái[t], ón kág ɛɪvar'ic snóp-tɛ, s étɪm, s xaz'áivɛm. Nu vót étɛ ták .. i maót'ut.

АЗАРОД И ПРОЧ. ТИПА ТОГО

а что такое азарод? — *azarót já š.. stáv'uccɛ staɪbɪ, vòd báp'k'i, pr'im'érnɛ [...] pras'ék .. jés', étɛ d'éɛtɪv staɪbɪ tak'ii, stáv'ut kák t'il'igráfɪɪ, i òt .. il'i, fkárvɪɛɪv staɪbɪ jés', jés' .. kópɛɪ nɛzɪvá'is'ɔ — что такое копанцы? — A kópɛɪ étɛ vót kagdá l'ad'ɪnɪ-tɛ d'éɛtl'i .. rán'sɪ. Nɛ l'ad'ɪnɪ, rajdút anɪ vòt anɪ tagdɪ d'éɛtl'i, nɛ l'ad'ɪnɪ stait jót'kɛ, tám v étɪx, f kustár'n'ikɛx, i ón tagdá r'ášáit, xaz'áin, "áx, xaróšɛl štúkɛ, étɛ na bápku rajd'ót", òt anɪ tagdá pɛdrubájut kar'n'í, i .. vɪvarác'ivut, javó pɛtkárvɪvut, štòp ón vɪv'irnuɪsɪ, a pɛdrubájut kar'é'n'jɔ, vòt takójɔ, nɛrnɛ pa m'étr-tɛ a tó ból'sɪ, kar'é'n'n'ɛ atrubájut, i arkárvɪɛɪvut javó, i oná upad'ót étɛ jót'kɛ, n'i sr'azájut[t], étu jót'ku tagdá an'é .. d'éɛtɪv v étɛ, i vót an'é tagdá apč'is't'ut jajé, a étɛ fs'ó, étu jót'ku abd'éɛtɪv fs'ó nɛ étu, na bápku, i báp'kɛ búd'it, vót t'ab'é i báp'kɛ — бабка обязательно должна быть из ёлки — dá, iz' jót'k'i d'éɛtl'i, u nás sasɪɪ tút n'étu, móžɛ bɪt' is sasnónɛɪ d'éɛtl'i, nò u nás jatónɪ já znáj štò d'éɛtl'i. Stáv'icɛ dvá ɛzaródɛ ɛb'azát'il'nɛ, pɛtp'irájut jix, tak'ii pɛttavár'ɪnɪ p'rivóz'ut jatónɪ patón'sɪ, nu ót, kagdá anɪ ix, étɪ báp'k'i .. — что такое копанцы? — nu ót anɪ kópɛɪ báp'k'i i d'éɛtɪvɛ — те, которые подкопали? — anɪ š javó pɛtkarál'i, kór'in' abrub'il'i, anɪ s kar'n'ám, — а другие есть, вы сказали ещё — a drug'ii fkárvɪvut kák staɪbɪ, vòt kák ... A jéty vòt kópɛɪ nɛzɪvájucɛ... [...] ..an'é pɛtkarál'i [...] ..t'éšut étɪv, kák javó? bápku, apt'éšut, pras'ekɛm pɛs'akút, pɛs'e.. javó n'i krugóm t'éšut, a d'éɛtɪv javó takój kák, ptáškɛɪv óč'in, s óbɪx starón, d'v'é stɛranɪ t'éšut, a tr'étt'iu kar'át, a étu, bɛkanɪi kar'át, a patóm pras'ékɛm pɛs'akájud dɪrk'i — [что такое коряты?] — karú z'd'irájuc' s' n'avó, štóp ón n'a pr'ét. Tap'érv' étɪvɛ .. pɛs'akájut javó, pɛs'akút, i p'rivóz'ud glóby. — а чем просекают? — pras'ék takój tapór d'éɛtɪv, nɛzɪváicɛ pras'ék, ón tám žɪ ustróin kák tapór, tapór tókɛ òt ták, a pras'ék pr'emój. Vót, i ftarój d'éɛtɪv.., vòt ták pɛs'akút anɪ étɪ fs'é báp'k'i, étu bápku i túju pɛs'akút, i pastáv'ut, skól'kɛ tám anɪ bábɛk pastáv'ut? Nu m'én'sɪ-tɛ č'itɪv'óx n'a.. tr'óx-tɛ n'a stáv'il'i zarót, a tó i pɛ rát' dážɪ étɪx .. bábɛk, bal'sɪi ɛzaródy d'éɛtl'i. Ták, étɪx .. z'd'éɛtɪv — а где будут просекаать? — Pɛs'akájut anɪ nɛ.. nu, móžɛ bɪt' i, z'd'éš' ókɛɛ guvná p'riv'éz'inɛ .. d'érv'vɛ étɛ — в каких местах бабки просекают? — nu pɛs'akájut anɪ naérnɛ .. m'étrɛf sán'.. s'émd'is'ɛt-tɛ sɛnt'im'étrɛf tóč'nɛ pɛs'akál'i drúk ad drúgɛ. I an'é.. — /.../ — stúg d'éš'it', nav'érnɛ, dɪrkɛ étɪx pɛs'akút na étɛɪ — узкие дырки? — kvadrátɪɪ tak'ii nav'érnɛ sɛnt'im'étrɛf pɛ p'atnácɛt' .. búdut, náč'it, nu vót. Anɪ pɛs'akl'i ... pɛɛɪvar'ít' nádɛ i tút .. gl'ad'étt' [...] Vót, pɛs'akl'i, fs'ó pɛdgatón'il'i, és'l'i bá.. étɪ, n'akópɛɪ báp'k'i, nɛzɪvá'li, tó tagdá jámɛk nɛkarájut .. pa.. pa l'in'ii, nɛkaraujut jámɛk, i stáv'ut étɪ báp'k'i pɛdɪmájut, padɪmut, d.. tókɛ šóbɛ bɪtɛ dvá ɛzaródɛ, il'i tr'i p, vòt ták vòt ad'in ɛzarót, ftarój, tr'étt'ij d'éɛtɪv. Patóm anɪ p'rivóz'ut .. tak'ii n'a óč'in tótstɪi, sɛnt'im'étrɛf .. pɛ p'atnácɛt', pa dvácɛt', étɛ d'éɛtɪv p'ir'avódy. A p'ir'avódy .. pɛ krajám .. étɛ, s úl'icɪ, pr'im'érnɛ stáv'ut .. patróɪ, étɛ s tój stɛranɪ, nú, étɛ tr'i ɛzaródɛ pastá.. dvá ɛzaródɛ pastávl'in,*

vòt ták, i ap'ád' ẓ̌, z'd'és' .. ẓb'ivájud bal'sój takój kl'in, šóp éṭyt, patpóṛz éṭz n'i ṭtjaž'ž'áṭz, i z'd'éz' ẓr'azájut .. takíuu zarúpku, p̣ṭp'irájut v éṭzt, kák-ṭz aṇy up'irájut v éṭu v bápku, òt, il'i kuť báp'k'i il'i v bápku, tóč'ṇz n'i magú skazát', uẓ̌ davnó ḅyťz d'éṭz. I štóbz éṭzt ẓzarót n'ikudá, n'i tudá i n'i s'udá. A p'ir'avódy, dvá ẓzaródz-ṭz staját, vòt éṭz dvá ẓzaródz, d'v'é báp'k'i, d'eṭju[t] p'ir'avót, z'd'és' v éṭym p'ir'avódi ṿír'izut takój, jač'éjku, i tút jač'éjku, i kladút ṇz éṭy òt kák, glóby-ṭz ṿlóẓyṇz, v gláb'ínu, s'uḍy ón n'i puskái jamú pádẓt', i s'uḍy n'i dajó jamú ux̣d'it', ẓny kák rasp'irájut j̣ix éṭy p'ir'avódy, vòt kák, éṭz — из чего перевод делают? — s' jóṭk'i — но он тоньше? — nu ón tón'ṣy báp'k'i, báp'k'i tóṭsṭy, a éṭz patón'ṣy. Nu vòt tak'im.. fasoṇẓm ẓzaród z'd'éṭzn, éṭz štóbz .. z'irnavíi kagdá .. ḅyl'i fs'agdá sux'ii, éṭy snap̣y. Pr'ivóz'ut, j̣ix kladút v ẓzarót, v ẓzarót kladút .. ap'ád' ẓ̌, r'át tak'im, zaktáḍẓm ṇẓyváṭz'ṣẓ — эти переводы это глоба и... — dá, éṭz gláb'inẓ — это то же самое, что перевод? — n'ét, a p'ir'avót, és'l'i p u váz ḅyť vòd z'd'éz' ḅz jaš'ṣó ẓzarót ṇr'isóṿẓnyj, náč'id ḅy tagdá vòt, s'uḍy p i z'd'éṭzli éṭu, rapórku-ṭz, p'ir'avót-ṭz b éṭz i klál'i, šóp vót.. javó d'eṭzjut òt ták kák kr'uč'ók òt ták òt, patóẓ̌yn, z'd'és' ṿír'iẓzṇz, nu òt, p'rim'éṛṇpál'ic òt éṭz sagnútz, i òt pál'c̣ym òt ták klad'óc̣cy, ón s'udá n'a jd'ót ы s'udá n'a jd'ót. — а что такое глоба? — nu òt éṭz ẓ̌arz'd'iṇz, glóby i ḅyl'i òt éṭz .. klál'i glóby, v ẓzaród'i, náč'it, éṭyṿẓ — /.../ — nu j̣ix tút .. štúk s'ém, móžẓ i d'és'it' kladút, ṿysók'ij zarót, i vòt ták ы p̣ṛz'a.. nu òt ták kák ызg̣ṛt' .. ẓgaráẓ̌yut vòt, u vás nač'érc̣inẓ vót tút vòt, v pras'ék'i v éṭy sujút. A tám gvaz'd'éj n'éṭu, n'i pr'ib'ivájud gvaz'z'am'i, a f pras'ék kladút.. és'l'i, ták mnógẓ žér(')z'd'j̣ẓ takóṿẓ dl'inṇẓṿẓ aṇy n'i pr'iv'az'l'i, tò dáẓ̌y s'jid'in'ájut .. žér'z'd'j̣ẓ, zaródy. — и как туда? зачем вообще азароды? — nu ót, suṣ̌yl'is', pr'ivóz'ut éṭy, snap̣y, aṇy iš'ṣó ṣyryí — это когда вот сразу? —žnúť, i uvóz'ut s pól'ẓ, pr'ivóz'ut v ẓgarót, s'uḍy g guvnú, v ẓzaródy kladút, takój pr'iklát, nu navéṛṇz s.. m'étṛz, a móžẓ, nu naéṛṇz m'étr-ṭz brál'i, vót takój vòt, i kladút, éṭz pr'iklát ṇẓyváičẓ, náč'it p̣zdajút, ón snač'átẓ p̣ẓc's't'él'i[] tuḍy, éṭz éṭz p̣ẓtkláṭk'i padtóẓyt, d'iravá, ṇẓ d'iravá és'l'i jés' sałómẓ, éṭz, svabódẓjẓ, uẓ̌e ṇẓmałóč'iṇẓ, tuḍy snap̣y p̣ẓc's't'itájut, ṇẓ snap̣y ṇẓč'inájut, tagdá aṇy p̣ẓc's't'al'il'i i ṇẓč'inájut klás' .. éṭy, snap̣y, pr'iv'éz'iṇy is.. s pól'ẓ (z?), t'al'égẓ. Tám, il'i st.., nu któ ṭz takój p̣zdajót jamú, a tót uẓ̌é ón n'i p̣ẓdymáičy, któ klad'ót, ón klad'ót, i s' t'al'égi p̣zdajóš .. jamú — [чем подаешь?] — rukám ыš'ṣó snač'átẓ, tút n'iskẓ, — а когда высоко? — a kagdá ṿysakó, takájẓ m'étṛẓ dvá, jes' i p̣ẓttará m'étṛẓ, p̣zdaváṭkẓ, ṇẓ p̣zdaváṭk'i, il'i suc'ók, il'i gvẓ.. gvós[t] .. zab'iṭz, kážduu s'v'ásku ón p̣ẓdb'iráit vòt ták vòt, éṭym kr'uč'kóm, ṇẓ pátk'i i .. i p̣zdajót, a ón b'ar'ót, a ón s'id'it .. v'arxóm ṇẓ éṭz ṇẓ gláb'íny, któ klad'ót v ẓzarót, éṭzt .. dajd'ód dẓ v'éṛxu, pr'igatóv'l'iṇẓ sałómẓ, ržanájẓ, małóč'iṇẓл, i vòt ón tám, ṇẓv'arxú, kák-ṭz tám s'v'áẓyṿẓit éṭẓc snóp, guznó, éṭz ṇẓyváičẓ guznó, v éṭzj, f s.. f snap'é — что такое гузно? — nu vót éṭz br'ét', gd'é katós'jẓ, a gd'é .. kàg ẓ̌n'óṣ, éṭz klad'óṣ, éṭz ṇẓyváičẓ guz'én'jẓ, vòt guznó; guz'én'jẓ éṭz, kák-ṭz tám guz'én'n'ẓ ẓc sv'áẓyṿẓjut òt ták ṇẓv'arxú, i ẓẓkṛyvájut, šò ḅy n'i p̣ẓẓṃykáṭ éṭzt .. z'arnó, nu xl'ép éṭzt f sałóm'i iš's'e n'i małóč'iṇy, nu òt ták ẓ̌ẓ, il'i patóm rẓz.. i b'arút, kagdá s'n'izu pr'am b'a.. b'arút, a kagdá s'v'éṛxu. Kuť ызaródẓ ẓb'azát'il'ṇẓ p̣ós't'il s't'al'íl'i, p̣ós't'it ṣ̌ṣ̌yťẓ, nú, któ d'ar'úgu s't'al'it, któ p̣ẓs't'itá tak'ii ḅyl'i ṣ̌ṣ̌yťy sp'ic̣yál'ṇẓ, is xałstá, bal'ṣḅj, nu ták naéṛṇẓ m'étṛẓ, tr'óḷy] búd'id ḍẓl'iná, i ṣ̌yri'nú takíju ṣ̌yl'i, č'tṿír'i (sic) p̣ẓlatná pr'iṣyvál'i k éṭẓmu, ṣ̌ṣ̌yvál'i, xałstá , nu ót atm'éruť č'tṿír'i m'étṛẓ, ṣ̌ṣ̌yvájut, k éṭymu jaš'ṣó č'atṿír'i m'étṛẓ .. p̣ẓlasú, i jaš'ṣó č'atṿír'i p̣ẓlaṣy, šóbẓ p̣ẓc's't'al'it', n'i padjéd'iṣ ták ṿẓt f̣p̣latnúju k ẓza.. k éṭymu, k ẓzaródu, ón ẓ̌ẓ štóbẓ t'al'égẓẓ stajátẓ na éṭym, ṇẓ p̣ẓlatn'é na éṭym, na p̣ós't'il'i. A attúdẓ éṭyṿẓ ska.. — как он называется? — p̣ós't'il', i éṭyt p̣ós't'il', na p̣ós't'il'i na éṭẓm ṇẓṣypráṿjuc̣y i katós'jẓ atvál'iṿẓjuc̣ẓ, i z'arnó

syǝp'iccy, i étz užé ub'rái[t] pɛ drugómu haz'áin, katós'jɛ étz szb'ar'ót, patóžyid byváit vn'izú, v étyt, v ɛzarót, a z'arnó užé ub'iráit nɛ.. na m'éstɛ. — А дальше куда? — ták ы .. prɛdatžájut, i kladút ы kladút, étyt, ɛzarót — Азарод это...? — v ɛzarót, paká l'.. paká l' dz m.. mɛtat'ic' stánut, stánut mɛtat'it' iz zaródz, kɛl'i dal'ókɛ g guvnó, tò vóz'ut na tóšɛd'i, nɛ t'al'égu kladút — сначала сушат их? — vót anó tám ы vɛsɛxáit .. v ɛzaród'i-tɛ — овин тогда не нужен? — štó? — а овин? — n'ét ɛn, ap'át' nɛ av'in pɛv'azút sušýt' — а потом молотят да? — a patóm uš òt mɛtat'it' pajdút. Tak'ii padróstk'i i r'ib'at'íšyk, «fstaváj mál'č'ik, pajd'óm mɛtat'it', il'i d'évɛč'kɛ, búd'is s av'inɛ sɛvívát'» — «dá, n'i axótɛ» — sɛ sl'azám — «n'é-n'é, pajd'óm, pajd'óm, mál'č'ik, pajd'óm, pajd'óm». S av'inɛ nádɛ sɛvívát', nádɛ tám vɛróstɛmu bíit', a vɛróstɛyi užé atnós'ut ɛt av'inɛ i s't'él'ut pasát, s't'él'ut. Nas't'él'ut pasát, zɛm'atáit étɛt padróstɛk, òt, pɛddajót nɛzɛvíváicɛ, pɛddavád' búd'is, vòt étɛ, snapýi, kagdá an'é ɛdb'ivájut užé javó — а заметить это что? — a zɛma'tát', túd žɛ kɛtask'i ɛskákɛvɛjut, òt pɛ stɛranám, vòt pɛdm'atáiš, nɛ pasát tudá s'.. sýp'is — Ну а дальше... — T'ap'év' smɛtat'il'i, tagdá užé búdut vórɛx, púkɛt' nač'nút, étz .. nɛzɛvíváicɛ užé púkɛjut, étz fs'ó s'm'atút, z'd'éžut tak'im òt, i pa étɛmu, n'i pɛ snapám, a uš pa étɛmu pɛ z'arnú małót'ut, tám gd'é f kɛtask'é kɛtasók ɛskač'ifšɛ, z'órnyšk'i v jóm jés', i vɛmatáč'ivut. Byváit, jáč'm'év' ón ɛdb'iváicɛ ós'i mnógɛ, i ós' étu ɛdb'ivájut, étz vò ták púkɛjut, a patóm nač'nút prɛt'irát', i ravn'át', m'ašájut, wòt, étz tám sałóm'i mnógɛ, ɛt.. aná š suxájɛ sałómɛ, aná atłámvɛicɛ. Tá, atłámvɛicɛ étz sałómɛ, étu sałómu .. nádɛ .. ɛta.. ɛtabrát', ó-o, šó š já zabýitɛ kúr'icɛm n'i datá, ták nɛpl'avát', s'ón'n'i t'óptɛ, já im mnógɛvɛ davátɛ, nádɛ s'v'ét it'it' vókl'uč'it', kartóšku nádɛ žár'it'. [...]

[...] štó š, étz rás, pɛm'ašájut, étz vòt étz, m'ašájud grabl'ám, òták òt, razravn'ivut pasát, patóm m'atłám .. spáx'ivɛjut, étz fs'á sałómɛ spáxɛvɛicɛ, kagdá spaxnú, fs'ó, tagdá užé abɛvívájut, nu pr'im'évɛnɛ òt kák vòt étɛt krúk, òt takój krúk, étz pɛgl'ad'it katórvɛj búd'it v'éit', kudýi javó stáv'it' étɛt vórɛx, štó bɛ .. býl'i bɛkanɛyi varóty v guvnáx v étɛy z'd'éžnɛ, atkɛvívájut, móžyid býit', zbóku v'é't'ir id'ót, znáč'it tagdá .. týi varótɛ zakrójut, a étɛd bɛkanój v.. v'it'aróg dadúc s'udá, stáv'ut vórɛx, i ót ón s'id'ic s tɛpá.. takój stútušɛk, nu.. n'i skam'éjk'i a stúl'č'ik'i atr'éžnɛyi, r'ušk'i, s'id'it na étɛm r'ušk'é, haz'áin, takájɛ łapatɛč'kɛ mál'in'kɛjɛ, vót, pɛd'd'ajót, k'idáit javó, étz z'arnó, k'idáit, a m'ak'inɛ-tɛ datžná nɛ javó, sýpɛɛ, dážɛ drugój rás płatóg b'ar'ót haz'áin, kɛl'i dúžɛ v'é't'ir bal'šój, v naɛmúrɛč'ku pavázɛvɛicɛ, štò by v głazá m'ak'inɛ tɛ n'a sýpɛłɛs' — [а зачем ворох?] — tɛk užé č'istɛł z'arnó idót, sɛrt'iróf'k'i-tɛ n'é býitɛ, n'é býitɛ š étɛx, v'éitɛk-tɛ .. u nás, a býl'i tól'kɛ étɛvɛ — так а что там .. чистое зерно, а до того? ворох это что такое? зерно, а еще что там? — m'ek'inɛ tám — а что такое мякина? — nú, kák t'ab'é skazát'? — это отходы? — atxódy, étz užé, nu ót, tám [v] m'an'é jéz' gɛlav'icɛ, pɛkazát', nu ɛt.. étz vòt ós'-tɛ fs'á ɛdb'iváicɛ, i pɛs.. pɛtúč'áicɛ m'ek'inɛ — ну вот зерно.. — étz z'órnyškɛ, a z'órɛ, a f kótɛs'i-tɛ, a f kótɛs'i-tɛ étz ós' takájɛ jés', vót, dl'innɛjɛ, vòt, aná tám, mnógɛ jéj ós'i-tɛ nar.. — когда вы молотили, так что осталось? — aná š, étz z'arnó-tɛ vókl'ɛt'itɛs', a ós'-tɛ étz fs'á p'ir'i.. p'ir'at'órłɛs'ɛ, na m'éłɛč', nu kák pýl' z'd'éžicɛ, takáɛ m'éłkɛjɛ, étu m'éłkɛju-tɛ òt étu pýl'-tɛ fs'ú i nádɛ jajé.. — это и есть ворох? — vórɛx /.../ [...]

[ПРОПУСК ЗАПИСИ МИНУТ НА НЕСКОЛЬКО]

[...] étz nádɛ pɛsɛpát' túkɛm, załój túk, i vót, u m'an'é załɛ n'e.. máłɛ, já č'ás' prasýpɛłɛ załój, pɛlav'inɛ, a pɛlav'inɛ n'i prasýpɛłɛ, i zav'ótɛ.. zɛv'atás'ɛ múxɛ túkɛvɛjɛ, i nakłáɛ vòt aná tám ɛtłazýitɛ já.. étɛ, l'ic'ink'i, i v'és' t.. étɛt túk v'és' sažrátɛ túkɛvɛjɛ múxɛ, č'ar'v'ák, i zav'ótɛ č'ar'v'ák, i òt, máłɛ-máłɛ, m'à naérɛnɛ étɛvɛ túku, a étz túk nɛzɛvíváicɛ mnɛgɛs'am'éjnyj, na

n'ix pɛ p'atnácɛt' túkɔv'in, vót, u č'ar'v'aká v'id'iš? ón naérnɔ, òt jéj naérnɔ s'rézɔt fs'ú. Nu òt, tám astáfšɔ, atóbrɛn naérnɔ s' v'ad'órkkɔ, nu s pɔ.. s' v'adrá já jés'l'i dvá v'adrá na.. nabrátɔ túku tò n'é, iš's'é m'é'n'se. A drugój sórt túk, tót prasípɛtɔ, tót krúpnyj túk, xaróšɔj, a étɔ, vòt étɔ múxɔ vaššó.. múxɔ, múxɔ-tɔ ɛtlažbítɔs', vòt aná v étɔt p'ar'íɛt óč'in ɛtkladáit, kagdá jábtɛn'i c'v'atút, i č'é.. v'íšn'ɔ. — Весной? — V'asnój. I òt, zam'é't'iš, i nač'nút p'óryšk'i .. v'v'érx .. sóxnut', kák sóxnut, taš's'í étu túkɔv'ínu, na étɔm, na káždɔm zubóc'k'i, tám užé zajéd'in u č'ir'v'aká, i č'ar'v'ák jés'. Drugój rás vítɔš's'íš ɔ č'ir'v'ak'í sýp'ucɔ at étɔvɔ.. étɔj túkɔv'íny.

ПРО ПИЛЕНИЕ

— Вы говорили про овин, какой там пол? — *A tám pót, jés' maš's'ónɔj gúvny býl'i, étɔ katóryi pɛbaɔát'ij, t'é i.. nar'éžut .. l'ésu, s'.. tagdá p'itɛrámɔ n'é býtɔ, tám p'i.. tagdá p'il'il'i vruč'núju, tak'ii dl'innɔj p'ítɔ býl'i. Tak'ii .. d'éžut kóžtɔ, na kóžtɔ zakátɔvut étɔ d'ir'avá i p'il'ut nɔ bajdák, a katóryi razvál'n'ig z'd'éžut nɔžɔváicɔ, jés'l'.. — что такое козлы? — Jés'l'i étɔt, bajdák, znauč'it étɔ ras'p'il'ivɔicɔ tā ná tr'i nɔ č'atýr'i č'ás't'i gd'é-tɔ, tótstɔj, étɔ búd'ud bajdák — Это так называется что? — Bajdák na pót étɔ s't'élicɔ — Это вот которые мощеные? — *Dá, a tó razvál'n'ig z'd'éžut, a razvál'n'ik nɔžɔváicɔ, étɔ n'atótstɔj l'és, étɔ tótstɔj l'és na étɔt, nɔ bajdák r'éžut, an'atótstɔj nɔrɛpátám rɔzr'azájut, a d'ín r'éz d'éžut. Z'd'éžut r'és, i étɔ vót, xɔd' bý bánku, òták razr'éžut tudá i s'udá, étɔ nɔžɔváicɔ razvál'n'ik. S't'al'il'i, a któ pɛb'ad'n'éj da s'ít n'étu, tak'ix fs'ó nan'át', jamú n'é nɔ štɔ nan'át' étɔvɔ bɔjdakú, tagdá d'éžl'i z gl'íny, tadón'. Nɔb'ivál'i gl'inɔj, s.. étɔ s' v'asny d'éžl'i, [z]nác'it ón zasóxn'it fs'ó, glátckɔj d'éžut, prám glátckɔj-glátckɔj, gd'é raskól'íny raskól'ucɔ étɔ užé ap'át' haz'áin xód'it .. zamázɔvɔit étɔ .. raskól'íny, padmázɔvɔit. Nú, takój pót. — А мощеные не так называли? — *Maš's'ónɔj ták ɔ jés', pót ma.. ó, tám dapús't'im, u Ván'i Kúz'inɔ-tɔ guvnó-tɔ maš's'ónɔl — а байдаком это не называли? — N'é't, bajdá.. maš's'ónɔl zvál'i guvnó. A étɔ vòt, u kavó r'ígɔ, r'íg'i býl'i, a r'íg'i u kavó býl'i ták ɛb'azát'il'nɔ maš's'ónɔj. Nu òt, a patóm z'arnó étɔ uvóz'ud z guvná, v m'ašk'i, m'é'l'ut, ta.. tagdá tám n'é býtɔ v'asóf tám u káždɔvɔ, d'éžtɔs' takájɔ .. bóčkɔm, étɔ bóč'kɔ .. v'és'itɔ kàk rás pút, il'i šašnácɛt' k'itagrám, i vót, tám aná tág z guvná i n'i unós'icɔ étɔ m'értɔ, nu òt. «Nu kák u t'ab'é, skól'kɔ» — sprášɔvɔut, — «pr'iróstu dajót, il' skókɔ s av'inɔ m'értɔ b'ar'ós?»», nu tám gɔvar'át: «d'és'it', d'v'anácɛt'», kagdá skól'kɔ. — И куда это возят? — *A t'ap'é'r' v ambáryi vóz'ut, ambáryi stajál'i. Ambáryi ták stroíl'is'; ambár pastrójinɔj, pɔ karajám, nu òt pr'im'érnɔ, ambár vòt étɔ, kák pród d'v'é'r' òt nášɔj, d'v'é'r' pɛs'ar'ótk'i pɛrɔubátɔs'ɔ, ták, v ambár'i pa óby stórnɔj zas'ék'i d'éžl'i, il'i kɔraba, kák xós nɔzav'í, nó ból'sɔ zvál'i u náz zɔs'ékɔm, plótɔj ambár srúbl'ínyj, užé tám n'i prajd'ó z'arónɔškɔ, n'ikudá n'i ujd'ót — А что такое засек? — *Zas'ék'i, nu òt étɔ, nɔžɔvál'is'ɔ zas'ékɔm'i, nu òt étɔ, vòt ambár, i òt .. s nač'átɔ ambárɔ, i ón d'éžtɔs'ɔ naérnɔ kɔvadrátɔj, šó ták tò ták, i vòt tak'im.. s'ékɔjɔm .. ɔdgarážɔvɔl'is', ap'át' bai.. iz bɔjda ká z'd'éžnɔ étɔ fs'ó, ap'át' plótɔj, i vòt ɔ nɔsýpájut, étɔd zas'ék afsá nɔsýpájut, étɔ jém'innɔj, a étɔ gatóf'k'i nasýpl'ut, zas'ék étɔ gatófku nɔ s'im'aná b'ir'agút, l'nòs'é'm'æ tám, nu, jač'm'é'n', pšan'icɔ, t'ap'é'r', rós tág žɔ nasýpɛnɔ, s'im'annájɔ — много таких засеков? — *tám pɔ óby stórnɔj zas'ékɔf pɔ p'át', na óbyx stɛranáx, i zas'ék pɛd mukú zas'ék'i býl'i. S m'é'l'n'icɔ pr'ijaž'žájut kagdá na m'é'l'n'icɔ m'é'l'ut, prám, v m'aškáx aná gór'kn'it, t'óptɔl muká búd'it.. — что она делает? — *aná zgór'kn'it — что значит сгоркнет? — kagdá m'é'l'ut, aná gar'ác'ɔl ɛt kamn'éj, kamn'ám žɔ matól'i-tɔ, nu vót, i aná, jéj nádɔ šób aná astúɛtɔ, i vòt étɔ... iz' m'aškóv v zas'ék'i vɔsýpál'i mukú. I fxód'it haz'ájkɔ, č'érpɔic safkám, i s'éi[t] tám, tám žɔ v ambár'i aná i,*******

r'ašóty tám u n'éj .. l'azát, i aná v ambár'i nəs'aváic s'ab'é, tukóškəm'i zval'i, pasúd'inz, kakájz tám nə.., tukóški is .. b'ir'astá pl'al'í, bal'sbíi tukóšk'i, naérnz pa rúdu fxad'ítz — А из амбара везут это зерно на мельницу? — Nə.. pčs'avájut javó, nu šóbz — как муку делают? — tò mukú m'él'ut tánnz, a pzd.. dz muk'é is's'é javó, javó pčs'avájut r'išatóm xód'ut, i s'v'érxu tám skrúžyvzut, i .. s'n'izu tám m'ak'inz jés', pčs'aváic, múszr kakój-n'ibzt' — чем? — v r'išat'é vs'ó .. d'étzic, u òt pacs'éjut, v m'ašk'i nas'éjut, i gəvar'át: «šó ty s'avón'n'i d'éttz-tz?» — «da štó d'éttz? xad'ítz pčs'avátz s'ón'n'i, az'ábtz č'ó dzpčs'avátz». Vòc s'ic'áz gatóv'ut, t'ap'éř vót v étz vrém'z, gatóv'ut nə.. «gatóv'ítz na m'él'n'icu, òc stókz-tz m'aškóf nam.. nəpčs'avátz» — «u, ty s'ón'n'i mnógz nəpacs'éit, dá aná č'istz paz'd'étnz-tz» — А дальше везли на мельницу? — Na m'él'n'icu, a tó i dómz matól'i — чем? — v žarnáx — Как они устроены? — žórny? is kámn'æ, dvá kámn'æ, pč s'ar'ótk'i tám z'd'étnz pón'n'icz, a f pón'n'ic, étzt ka.., takój d'étzic, kák stót, étzt, kák javó? jáš's'ik, pón'n'icz nəzvátz, na.. f pón'n'ice vòt p'rim'éřnz nə stal'é vzd z'd'éř f s'ar'ótk'i dýrkz prav'éřnut, ták, v dýrku vòt v étu [f]stav'áic v'ir't'anó, nəzváic, žal'éznz v'ir(')t'anó, étu pal'éxšy žórny katóryi nə v'irt'an'é, nə žal'éznz, a tó..., s't'éřžyn' takój d'éttz. Súkz, já t'ab'é ubjú! Ty s'avón'n'i č'igún cétyj svár'i.. sval'ítz s.. sz statá, naxátkz ty étzkl, varófkz, já t'à jaš's'é, špóknu, u m'à ták t'è étz n'i prajd'ót! Nu òt, ój, v məgn'itafón'i-tz étz. Nu pč.. matól'i dómz, [z]nác'it, s'avón'n'i n'étu muk'é — А эти жорны это два.. — dvá kámn'æ krúgtých, pč s'ar'ótk'i prab'ítz dýrkz, takájz vòd dýrkz pčb'iváic, vòt kág bánkz l'itrónz, a v étz.. tót n'izn'ij kám'in' zad'étvzic .. kr'éřkz, tudy štó bz n'i pčxad'í... [на этом запись обрывается]